

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı:2011/53 (Siyasi Parti Mali Denetimi)

Karar Sayısı:2013/118

Karar Günü:25.9.2013

R.G Tarih-Sayı:14.12.2013-28851

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Sosyalist Demokrasi Partisinin 2010 yılı kesin hesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca Serruh KALELİ, Alparslan ALTAN, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Serdar ÖZGÜLDÜR, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Zehra Ayla PERKTAŞ, Recep KÖMÜRCÜ, Burhan ÜSTÜN, Engin YILDIRIM, Nuri NECİPOĞLU, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI, Erdal TERCAN, Muammer TOPAL ve Zühtü ARSLAN'ın katılımıyla 24.5.2012 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında;

1- İşin esasının incelenmesine,

2- Genel Merkez kesin hesabının dayanağını oluşturan gelir-gider belgeleri ile bu belgelerin kaydedildiği defterlerin gönderilmesi için Partiye bu kararın tebliğinden itibaren 30 gün süre verilmesine,

3- Partinin 2010 yılı kesin hesabını, 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 74. maddesinde öngörülen sürede Anayasa Mahkemesine vermeyen parti sorumluları hakkında, Kanun'un 111. maddesinin (b) bendi uyarınca ve Sayıştay Başkanlığınca yazı ile istenilmesine rağmen eksik belgelerin gönderilmemesi, inceleme ve araştırmayı engellemeye yönelik eylemlerden sayılacağından parti sorumluları hakkında aynı Kanun'un 111. maddesinin (c) bendi uyarınca yasal işlem yapılabilmesi için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı'na suç duyurusunda bulunulmasına,

OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Sosyalist Demokrasi Partisinin, Anayasa Mahkemesine verdiği 2010 yılı kesin hesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren ve Raportör Selim ERDEM tarafından heyete sunulan esas inceleme raporu, Anayasa ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Kanun'un ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Partinin Genel Merkezi ile il örgütlerinin 2010 yılı gelirlerinin 71.584,20 TL, 2009 yılından devreden nakdinin 5.883,15 TL ve giderlerinin 66.499,81 TL olduğu, 10.967,54 TL'nin ise nakit mevcudu olarak 2011 yılına devredildiği anlaşılmaktadır.

Partinin 2010 yılı kesin hesabının gelir ve gider rakamlarının yukarıda açıklanan tutarlardan oluştuğu, bu hâliyle 2010 yılı kesin hesabının doğru, denk ve 2820 sayılı Kanun'a uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

Esas Sayısı:2011/53 (Siyasi Parti Mali Denetimi)
Karar Sayısı:2013/118

Partinin 2010 yılı kesin hesabının ilk incelemesi 24.5.2012 gününde yapılmış ve Genel Merkez kesin hesabının dayanağını oluşturan gelir-gider belgeleri ile bu belgelerin kaydedildiği defterlerin gönderilmesi için Partiye bu kararın tebliğinden itibaren 30 gün süre verilmiştir. İlk inceleme kararı Partiye 8.6.2012 gününde tebliğ edilmesine rağmen Parti söz konusu belge ve defterleri verilen süre içerisinde göndermemiştir.

Partiye gönderilen 6.3.2013 günlü, 14214 sayılı yazı ile Genel Merkezin gelir-gider belgeleri ile defterleri tekrar istenilmiş ve göndermesi için 10 gün süre verilmiştir. Parti tarafından söz konusu yazıya cevap verilmediği gibi, herhangi bir belge de ibraz edilmemiştir.

2820 sayılı Kanun'un 69. maddesinde, *'Bir siyasi partinin bütün gelirleri, o siyasi partinin tüzelkişiliği adına elde edilir.*

Siyasi partilerin genel merkezlerinin ve teşkilat kademelerinin gelirleri, parti merkez karar ve yönetim kurulunca bastırılan makbuzlar karşılığında alınır'

Sağlanan gelirin türü ve miktarıyla, gelirin sağlandığı kimsenin adı, soyadı ve adresi, makbuzu düzenleyenin sıfatı, adı, soyadı ve imzası, makbuzda ve dip koçanlarında yer alır.

Makbuzların asıl kısımlarıyla dip koçanlarında aynı sıra numarası bulunur. Makbuz dip koçanlarının saklama süresi, Anayasa Mahkemesinin ilk inceleme kararının ilgili partiye bildirilme tarihinden itibaren beş yıldır.';

70. maddesinde, *'Siyasi partilerin giderleri amaçlarına aykırı olamaz.*

Bir siyasi partinin bütün giderleri, o siyasi parti tüzelkişiliği adına yapılır.

Beş milyon liraya kadar harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsik edilmesi zorunlu değildir. '

Giderlere ait belgeleri saklama süresi, özel kanunlarda gösterilen daha uzun süreye ilişkin hükümler saklı kalmak üzere, kesin hesabın Anayasa Mahkemesinin ilk inceleme kararının ilgili partiye bildirilme tarihinden itibaren beş yıldır.';

75. maddesinde, *'Anayasa Mahkemesi, kesin hesaplara ait bilgilerin belgelendirilmesini siyasi partilerden her zaman isteyebilir.*

Anayasa Mahkemesi denetimini evrak üzerinde yapar...

Anayasa Mahkemesi denetimi sonunda, o siyasi partinin gelir ve giderlerinin doğruluğuna ve kanuna uygunluğuna veya kanuna uygun olmayan gelirler ile giderler dolayısıyla da bunların Hazineye gelir kaydedilmesine karar verir...'.

hükümlerine yer verilmiş olup, Kanun'un 76. maddesinde de Kanun'un 69. maddesinde belirtilen esaslara aykırı olarak bir siyasi partinin tevsik edilmeyen kaynaklardan gelir sağladığı anlaşılırsa bu gelirin ve belgelendirilmesi gerektiği hâlde belgelendirilmeyen parti giderleri miktarınca parti malvarlığının, Anayasa Mahkemesi kararıyla Hazineye irat kaydedileceği kurala bağlanmıştır.

Bu hükümlere göre, siyasi partilerin kesin hesaplarının dayanağını oluşturan gelir-gider belgeleri ve defter kayıtlarını Anayasa Mahkemesine sunması gerektiğinden, partinin kesin hesabında gösterdiği hâlde belgelendiremediği gelir-gider rakamı kadar parti malvarlığının Hazineye irat kaydedilmesi gerekir.

Ayrıca, 2820 sayılı Kanun'un 111. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde, siyasi partilerin 75. madde gereğince yapılan inceleme ve araştırmaları engelleyen sorumluları ile aynı madde gereğince istenen bilgileri vermeyen sorumluları hakkında altı aydan bir yıla kadar hapis ve altmış milyon liradan az olmamak üzere ağır para cezasına hükmedileceği belirtilmiştir.

Buna göre, 2820 sayılı Kanun'un 75. maddesi hükmüne aykırı olarak Parti Genel Merkezinin gelir-gider belgeleri ile defter kayıtlarını göndermeyerek, inceleme ve araştırmayı engelleyen Parti sorumluları hakkında aynı Kanun'un 75. ve 111. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi uyarınca gerekli işlemlerin yapılmasını temin için suç duyurusunda bulunulması gerekir.

Diğer yandan, Parti tarafından Genel Merkezin gelir ve giderlerinin işlendiği defterler de gönderilmemiştir. Parti yetkililerinin defterleri Anayasa Mahkemesine sunmaması nedeniyle söz konusu defterlerin bulunmadığı kabul edilmiştir.

2820 sayılı Kanun'un 60. maddesinin birinci fıkrasında, *'Her kademedeki parti organları üye kayıt defteri, karar defteri, gelen ve giden evrak kayıt defteri, gelir ve gider defteri ile demirbaş eşya defteri tutmak zorundadırlar.'*; beşinci fıkrasında, *'Parti adına elde edilen gelirlerin alındığı ve yapılan giderlerin ne gibi işlere ve yerlere harcandığı ilgili defterlere sıra ile ve belgeleri de belirtilerek geçirilir.'*; altıncı fıkrasında, *'Bütün defterlerin sayfaları ve kaç sayfadan ibaret oldukları teşkilatın bulunduğu ilgili seçim kurulu başkanı tarafından mühürlenir ve tasdik edilir.'* denilmiş ve aynı Kanun'un 113. maddesinde de *'Bu Kanunun 60 ıncı maddesinde yazılı defter ve kayıtları tutmayanlar, altı aydan bir yıla, bu defter ve kayıtları tahrif veya yok edenler veya gizleyenler, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılırlar.'* hükmü yer almıştır.

Bu itibarla, Parti Genel Merkezinin gelir ve giderlerinin kaydedildiği defteri/defterleri ibraz etmeyen Parti sorumluları hakkında 2820 sayılı Kanun'un 60. ve 113. maddesi uyarınca gerekli işlemlerin yapılmasını temin için suç duyurusunda bulunulması gerektiği sonucuna varılmıştır.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Partinin Genel Merkez gelirleri 4.529,15 TL olarak gösterilmiştir.

Bunun 1.320 TL'si aidat gelirleri ve 3.209,15 TL'si 2009 yılından devreden nakitten oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezinin aşağıda belirtilen dışındaki gelirlerinin 2820 sayılı Kanun'a uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

Parti Genel Merkezinin 2010 yılında sağladığı 1.320 TL tutarındaki aidat gelirlerinin belgeye dayanması gerekir.

2820 sayılı Kanun'un 69. maddesinde, *'Siyasi partilerin genel merkezlerinin ve teşkilat kademelerinin gelirleri, parti merkez karar ve yönetim kurulunca bastırılan makbuzlar karşılığında alınır. Sağlanan gelirin türü ve miktarıyla, gelirin sağlandığı kimsenin adı, soyadı ve adresi, makbuzu düzenleyenin sıfatı, adı, soyadı ve imzası, makbuzda ve dip koçanlarında yer alır. Makbuzların asıl kısımlarıyla dip koçanlarında aynı sıra numarası bulunur. Makbuz dip koçanlarının saklama süresi, Anayasa Mahkemesinin ilk inceleme kararının ilgili partiye bildirilme tarihinden itibaren beş yıldır.'*; 75. maddesinde, *'Anayasa Mahkemesi denetimi sonunda, o siyasi partinin gelir ve giderlerinin doğruluğuna ve kanuna uygunluğuna veya kanuna uygun olmayan gelirler ile giderler dolayısıyla da bunların Hazineye gelir kaydedilmesine karar verir.'* ve 76. maddesinde de *'Bu Kanunun 69 uncu maddesinde belirtilen esaslara aykırı olarak bir siyasi partinin*

tevsik edilmeyen kaynaklardan gelir sağladığı anlaşılırsa, Anayasa Mahkemesi kararıyla bu gelir Hazineye irat kaydedilir.' hükümleri yer almaktadır.

Buna göre, Parti Genel Merkezinin 2010 yılı içinde elde ettiği ve belgelendiremediği 1.320 TL tutarındaki gelirin Hazineye irat kaydedilmesi gerekir.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Parti il örgütlerinin gelirleri 72.938,20 TL olarak gösterilmiştir.

Bunun 46.200,50 TL'si aidat gelirleri, 24.063,70 TL'si bağış gelirleri ve 2.674 TL'si 2009 yılından devreden nakitten oluşmaktadır.

Parti il örgütlerinin kesin hesap çizelgelerinin gelir bölümünde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Partinin Genel Merkezinin 2010 yılında herhangi bir gideri bulunmamaktadır.

Parti Genel Merkezinin 2011 yılına devreden nakit mevcudu 4.529,15 TL'dir.

Parti Genel Merkezinin giderlerinin 2820 sayılı Kanun'a uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Giderleri

Parti il örgütlerinin giderleri 66.499,81 TL olarak gösterilmiştir.

Bunun 2.461,90 TL'si kırtasiye ve büro giderleri, 2.842,54 TL'si haberleşme giderleri, 2.320,88 TL'si taşıma giderleri, 54.340 TL'si kira giderleri, 920 TL'si bakım onarım giderleri ve 3.614,49 TL'si ısıtma, aydınlatma ve temizlik giderlerinden oluşmaktadır.

Parti il örgütlerinin 2011 yılına devreden nakit mevcudu 6.438,39 TL'dir.

Parti il örgütlerinin kesin hesap çizelgelerinin gider bölümleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C- Parti Malları

Partinin 2010 yılı defter ve belgeleri üzerinde yapılan incelemede, herhangi bir taşınmaz mal ve değeri yüz lirayı aşan taşınır mal ve menkul kıymet ediniminin olmadığı anlaşılmıştır.

IV- SONUÇ

Sosyalist Demokrasi Partisinin 2010 yılı kesin hesabının incelenmesi sonucunda;

1- Partinin 2010 yılı kesin hesabında gösterilen 71.584,20 TL gelir, 5.883,15 TL 2009 yılından devreden nakit ve 66.499,81 TL gider ile 10.967,54 TL nakit devrinin Hazineye irat kaydedilenler dışında kalan bölümünün eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'na uygun olduğuna,

2- Kesin hesapta gösterilen ve belgelendirilmesi gerektiği halde belgelendirilmeyen genel merkeze ait 1.320 TL gelir karşılığı Parti malvarlığının 2820 sayılı Kanun'un 75. ve 76. maddeleri gereğince Hazineye irat kaydedilmesine,

3- Parti Genel Merkezinin gelir-gider belgeleri ile defter kayıtlarının gönderilmemesi inceleme ve araştırmayı engellemeye yönelik eylemler olduğundan, Parti sorumluları hakkında aynı Kanun'un 75. ve 111. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi uyarınca gerekli işlemlerin yapılmasını temin için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulmasına,

4- Parti Genel Merkezinin defterini/defterlerini ibraz etmeyen Parti sorumluları hakkında 2820 sayılı Kanun'un 60. ve 113. maddesi uyarınca gerekli işlemlerin yapılmasını temin için de Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulmasına,

25.9.2013 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkanvekili	Başkanvekili	Üye
Serruh KALELİ	Alparslan ALTAN	Mehmet ERTEN
Üye	Üye	Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR	Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Zehra Ayla PERKTAŞ
Üye	Üye	Üye
Recep KÖMÜRCÜ	Burhan ÜSTÜN	Engin YILDIRIM
Üye	Üye	Üye
Nuri NECİPOĞLU	Hicabi DURSUN	Celal Mümtaz AKINCI
Üye	Üye	Üye
Erdal TERCAN	Muammer TOPAL	Zühtü ARSLAN